

facile retorqueri. Dum enim ex Ministrorum suorum placitis, & Calvini doctrina sibi fingunt scelera flagitiaque omnia Confessione soli Deo facta expiari, peccata omnia, quantumvis horrenda pro ludo ac joco habent; quorum scilicet paratum ac præfens, & quidem longè facilius piaculum, quàm sit Confessio Sacerdoti facta, habere se putant.

Respondeo secundò, Catholicos persuasum non habere quòd sola Confessione apud Sacerdotem facta eorum peccata expiantur: sed Pœnitentiæ Sacramento, cujus altera tantum pars est Confessio ipsa, quæ sine Contritione, & Satisfactionis per opera bona & pœnalia propositio, peccatum non expungit. Hæc Ecclesiæ Catholicæ doctrina est, S. Augustini testimonio confirmata, quod ex sacro suggestu Concionatores nostri, ex Pœnitentiæ Tribunali Confessarii identidem inculcant, ex Sermone 57. de Tempore desumptum: *Parum est peccatorem pœnitere, nisi pœnitentiam peregerit. Ad emendanda enim crimina vox pœnitentis sola non sufficit: nam in satisfactione ingentium peccatorum, non verba tantum, sed opera quarantur.* Et Sancti Gregorii Magni, seu alterius antiqui Patris, lib. 6. in cap. 15. 1. Regum, quod passim urgemus: *In fructu ergo, non in foliis, aut ramis pœnitentia cognoscenda est. Quasi arbor quippe bona voluntas est. Confessionis ergo verba quid sunt aliud nisi folia? Non ergo nobis folia propter se ipsa, sed propter fructum expetenda sunt: quia idcirco omnis Confessio peccatorum recipitur, ut fructus pœnitentia subsequatur. Unde & Dominus arborem foliis decoram, fructu sterilem maledixit, quia Confessionis ornatum non recipit sine fructu afflictionis. Ex quibus constat Confessionem solam ad expianda peccata non sufficere.*

Ad quartum respondeo, Falsum esse quod asserit Dallæus, Confessarios pleròque omnes solam Attritionem exigere, quæ levi tantum ac evanido de peccatis dolore constat, qualis vel in homines improbißimos cadit, non autem ulla vera vitii emendatione. Eam enim Attritionem requirunt universi Communionis nostræ Theologi, quæ *Voluntatem peccandi excludat cum spe veniæ, quæ sit veri nominis Contritio, quamvis imperfecta: id est, quæ non solum cessationem à peccato, & vitæ novæ propositum & inchoationem; sed veteris etiam odium contineat: juxta illud: PROJICITE à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus pravaricati estis; & facite vobis cor novum, & spiritum novum.* Concilii Tridentini verba sunt. Imò Theologi Doctissimi, nec pauci, Attritionem illam, etiam Sacramento conjunctam, non sufficere ad expugnanda peccata docent, nisi ex amore benevolentiae erga Deum, saltem inchoato procedat. Unde Attritionem aliter intellectum, quatenus scilicet ex solo pœnarum inferni timore, omni gradu charitatis excluso, concepta est, sufficere cum Sacramento, certum & indubiatum non esse aiunt. Et simpliciter asserunt Contritionem esse partem Sacramenti Pœnitentiæ. Ita Melchior Cano 5. parte Relectionis de Pœnitentiæ, & Tapperus in expositione Articuli 14. Lovaniensis de Contritione. Qui cum Tridentino Concilio interfuerint, eorum hac in questione testimonium maximi faciendum est. Eidem sententiæ suffragantur quatuor illustres Theologi Societatis Jesu, Suares Quæst. xc. in Tertiam Partem, Art. 14. Disp. xv. Sect. 14. Num. xvii. dicens: *Licet sit opinio probabilis, attritionem cognitam cum Sacramento sufficere ad justificationem, tamen non est certa, & potest esse falsa. Ergo qui sciens & videns ita se mori permittit, voluntarie exponit se periculo æternæ damnationis.*

Comitolus lib. 1. Responsorum Moralium, Quæ-

stione xxxii. Num. vii. & viii. Huc adde, inquit, quòd plures magnique Theologi in pœnitente, antequam absolvaatur, contritionem veram charitate formatam requirunt. Neque usque adeo certum est, attritionem pœnitentis esse satis. Quocirca Sacerdotis partes præcipue esse debent, vera contritionis motum in corde pœnitentis auxiliante Deo elicere, ardenterque eum cohortatione urgere, ut propter Deum peccata admissa excreetur omnia, velique imposterum cuncta vitare, præteritorumque flagitiorum, quantum maximum potest, doloris sensum capiat, eodemque hoc modo affectum in Deum fidenter absolvat, cum ab eo Confessionem expresserit, propter Deum dolere se de peccatis, & propter eum illa se in reliqua vitare osurum.

Becanus Tractatu 1. cap. 14. Quæst. 9. de bonitate & malitia humanorum actuum. A terrium, inquit, fateor, tutius esse cum contritione accedere ad Confessionem, ac proinde eum, qui scit se non esse contritum, sed tantum attritum, consultius facturum, si conetur in se excitare contritionem.

Sanchez in Summa lib. 1. cap. ix. Num. xxxiv. Non peccabit, inquit, Sacerdos, si pœnitentem pro sola attritione pro ipsum cognita absolvat, sequendo opinionem probabilem sustinentem eam sufficere ad Sacramenti pœnitentiæ valorem, & ut gratiam conferat: hoc tamen intelligerem, nisi pœnitens in articulo mortis esset, atque habere posset contritionem. Tunc enim mortale esset & recipere, & ei Sacramentum pœnitentiæ cum sola attritione cognita ministrare, propter grave damnationis periculum, cui ille exponeretur, si forte hac sententia non esset vera, cum tamen gratia Dei adjutus possit securum contritionis remedium assequi. Plurimum aliorum Theologorum ex omnibus Ordinibus testimonia refert vir Doctissimus Joannes Launoius in Dissertatione de mente Concilii Tridentini circa Contritionem & Attritionem. Possem pro eadem sententia laudare S. Augustinum Epist. 144. dicentem: *Inaniter putat viatorem se esse peccati, qui pœne timore non peccat; quia etsi foris non impletur negotium male cupiditatis, ipsa tamen mala cupiditatis intus est hostis. Et quis coram Deo innocens invenitur, qui vult fieri quod veratur, si subtrahas quod timeatur? . . . Inimicus ergo justitia est, qui pœne timore non peccat: amicus autem erit, si ejus amore non peccet. Tunc enim vere timebit peccare. Nam qui gehennam metuit, non peccare metuit, sed ardere: peccare autem metuit, qui peccatum ipsum sicut gehennam odit.*

Possem laudare & S. Chrysostomum Homilia 4. in 2. Epistolam ad Corinthios, dicentem: *Cum peccaveris ingemisce, non quod penas daturus sis, nihil enim hoc est: sed quòd Dominum tuum offenderis tam benignum, tam te amantem: tam denique tue salutis appensum, ut Filium quoque sum tuæ causæ tradideris.*

Possem laudare & S. Gregorium, seu potius antiquum alium Patrem, in cap. 15. lib. 2. Regum, dicentem: *Tria in unoquoque consideranda sunt veraciter pœnitente, videlicet conversio mentis, confessio oris, & vindicta peccati. Nam qui corde non convertitur, quid prodest ei si peccata confiteatur? Peccatum quod diligitur, confitendo minime deletur. Nonnulli quidem sunt qui peccata confitendo aperiant, sed non convertendo nequaquam derestantur. Hi profecto confitendo nihil agunt, quia quod loquendo ejiciunt, amando introducunt. Unde & salubriter confiteri volentibus Scriptura insinuat dicens: Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Quid est, corde credere ad justitiam, nisi voluntatem dirigere ad fidem per dilectionem operantem? Cum ergo quis cordis intentionem*

Sententia
traditorum
Societatis Je-
su Theologo-
rum de Attritio-
ne servili.

Sententia
Patrum de
Attritione
servili.